

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Gammeltorv 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14
Telefonisk henvendelse:
Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

Patienters manglende adgang til log-oplysninger vedrørende egen patientjournal

Hermed orienterer jeg Folketingets Retsudvalg om et spørgsmål, som jeg har rejst over for Sundheds- og Ældreministeriet om manglende udnyttelse af en bemyndigelse i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, til at fastsætte regler om patienters adgang til elektronisk at kunne efterse log-oplysninger i deres patientjournal.

Jeg henviser til vedlagte brev med bilag, som jeg i dag har sendt til Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg, og til min vedlagte brevveksling med Sundheds- og Ældreministeriet.

Der vil blive lagt en nyhed om sagen på min hjemmeside.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen

19-04-2018

Dok.nr. 16/01703-19/MJG
Bedes oplyst ved henvendelse

+ bilag

Skilleark

Dokumentnummer: 16/01703-19

Sundheds- og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

Gammeltorv 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14
Telefonisk henvendelse:
Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

Bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2 (Sundheds- og Ældreministeriets sagsnr. 1605428)

19-04-2018

1. I forlængelse af den brevveksling og det møde, som jeg har haft med Sundheds- og Ældreministeriet i forbindelse med min undersøgelse af sagen, har jeg i dag besluttet at indstille min undersøgelse.

Dok.nr. 16/01703-21/MJG
Bedes oplyst ved henvendelse

Det er således min opfattelse, at en fortsættelse af min undersøgelse ikke vil være egnet til inden for rimelig tid at skabe yderligere klarhed over, hvornår de tekniske og økonomiske forudsætninger for at udnytte bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, må anses for opfyldt.

2. Den forudsatte adgang for patienter til elektronisk at kunne efterse log-oplysninger i deres patientjournal må imidlertid efter min opfattelse betegnes som en væsentlig patientrettighed.

+ bilag

Jeg har derfor orienteret Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg og Folketingets Retsudvalg om sagen. Jeg har i den forbindelse sendt udvalgene en kopi af den brevveksling, som jeg har haft med Sundheds- og Ældreministeriet i sagen.

Jeg tilføjer, at jeg ikke på det foreliggende grundlag kan bedømme, om Sundheds- og Ældreministeriet i den forløbne tid burde have gjort mere for at afklare de nævnte tekniske og økonomiske spørgsmål. På den baggrund udtaler jeg ikke kritik af ministeriet.

Jeg vedlægger til Sundheds- og Ældreministeriets orientering en kopi af mit brev til Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg. Jeg har også sendt en kopi til Folketingets Retsudvalg til orientering.

3. Jeg lægger en nyhed om sagen på min hjemmeside.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen

Kopi til:

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg
Folketingets Retsudvalg

Skilleark

Dokumentnummer: 16/01703-19

Sundheds- og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

Gammeltorv 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14
Telefonisk henvendelse:
Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

Bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2

19-04-2016

1. Jeg har i henhold til § 17, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand, jf. lov-
bekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013, besluttet at rejse en sag af egen
drift over for Sundheds- og Ældreministeriet om patienters adgang til aktind-
sigt i logoplysninger i patientjournaler mv.

Dok.nr. 16/01703-4/MJG
Bedes oplyst ved henvendelse

Derfor beder jeg om at modtage en udtalelse fra Sundheds- og Ældreministe-
riet. Jeg beder om at modtage udtalelsen **senest den 23. maj 2016**.

+ bilag

2. Baggrunden for min henvendelse er følgende:

2.1. Jeg behandlede i 2014 en sag, hvor bl.a. Patientombuddet (nu Styrelsen
for Patientsikkerhed) havde truffet afgørelse om, at en kvinde ikke havde ret til
aktindsigt i it-logoplysninger vedrørende helbredsoplysninger om hende selv.
Patientombuddet henviste til, at en patient efter sundhedslovens § 37 har ret
til aktindsigt i sin journal, og at retten til aktindsigt efter sundhedslovens § 37
ikke omfatter logningen af transaktioner, som er foretaget i et edb-system, og
som vedrører den registrerede patient. Derudover skrev Patientombuddet, at
udskrift af logfilen ikke indgår i journalmaterialet.

Jeg afsluttede sagen uden at forelægge sagen for myndighederne, da jeg ikke
mente, at der var udsigt til, at jeg ville kunne kritisere resultatet af Patientom-
buddets afgørelse. Jeg vedlægger til orientering en kopi af det brev, som jeg
den 27. juni 2014 sendte til klageren i sagen (mit j.nr. 14/01459).

Sagen gav mig imidlertid anledning til at overveje nærmere at undersøge
spørgsmålet om den manglende udnyttelse af bemyndigelsen i § 42 c, stk. 2, i
sundhedsloven (nu lovbekendtgørelse nr. 1202 af 14. november 2014 med
senere ændringer) til at fastsætte regler om patienters adgang til aktindsigt i
oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i deres elektroniske patient-
journal.

2.2. Sundhedslovens § 42 c har følgende ordlyd:

"§ 42 c. Ministeren for sundhed og forebyggelse fastsætter nærmere regler om private dataansvarliges pligt til at registrere oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i en patients elektroniske patientjournal (logging), samt om loggens indhold, opbevaring og sletning.

Stk. 2. Ministeren for sundhed og forebyggelse fastsætter nærmere regler om patientens elektroniske adgang til oplysninger hos offentlige og private dataansvarlige om, hvem der har foretaget opslag i patientens elektroniske patientjournal, og på hvilket tidspunkt opslagene er foretaget."

Sundhedslovens § 42 c blev indsat ved lov nr. 431 af 8. maj 2007 om ændring af sundhedsloven (it-anvendelse i sundhedsvæsenet og elektroniske helbredsoplysninger). Loven trådte i kraft den 1. oktober 2007. Loven byggede på lovforslag nr. L 50 af 25. oktober 2006. Af bemærkningerne til forslag nr. 11 i tillægsbetænkningen til lovforslaget fremgår om den foreslåede § 42 c, stk. 2, følgende:

"Til § 42 c, stk. 2.

Ministeren får med bestemmelsen bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om patientens elektroniske adgang til oplysninger hos offentlige og private dataansvarlige om, hvem der har foretaget opslag i patientens elektroniske patientjournal og på hvilket tidspunkt opslagene er foretaget.

Bestemmelsen omfatter i modsætning til stk. 1 både offentlige og private dataansvarlige. Dette skyldes, at offentlige dataansvarlige efter de gældende regler ikke har pligt til at give registrerede elektronisk adgang til oplysninger i loggen.

Bemyndigelsen vil blive udnyttet, når der er teknisk mulighed herfor uden uforholdsmæssige omkostninger for de dataansvarlige. Det indebærer, at bemyndigelsen først vil blive udnyttet, når det systemteknisk er muligt elektronisk at generere og udskrive de pågældende oplysninger på en måde, så oplysningerne uden væsentlig efterfølgende administrativ sagsbehandling kan læses og forstås af patienten. Det er således en forudsætning, at oplysningerne gives til patienten på en for denne let forståelig måde.

Frem til udnyttelse af bemyndigelsen har patienter således ikke krav på indsigt i de i § 42 c nævnte log-oplysninger, men hvis der systemteknisk er mulighed herfor, kan en sådan adgang naturligvis etableres af den dataansvarlige.

Sikkerheds- og brugerstyringsproblematikker er et vedvarende tema i overvejelserne for den fremtidige EPJ-udvikling og vil blive adresseret i

den nationale IT-strategi for sundhedsvæsenet, jf. herom i de almindelige bemærkninger afsnit 4.2.1.2. Det vil være naturligt at indtænke patientens adgang til log-oplysninger om patienten selv i den kommende nationale IT-strategi for sundhedsvæsenet f.eks. i form af systemkrav, der sikrer, at disse fremover vil kunne håndtere de krav, som en udnyttelse af bemyndigelsen i den foreslåede § 42 c, stk. 2, vil fordrer.

Den nationale IT-strategi for sundhedsvæsenet vil således kunne bidrage til at skabe klarhed over, hvornår der realistisk kan forventes at være implementeret sådanne løsninger – i både eksisterende og kommende it-systemer – som muliggør, at patienter sikres adgang til log-oplysninger i en form, som er let forståelig for patienten og uden uforholdsmæssige omkostninger for de enkelte dataansvarlige.

Bemyndigelsen til at fastsætte regler om patienters adgang til log-oplysninger vil således blive udnyttet, når der foreligger tilstrækkelig klarhed omkring disse forhold. Det vil blive tilstræbt, at en sådan klarhed foreligger senest ultimo 2008, og at det således vil være muligt at fastsætte regler om patienters adgang til log-oplysninger senest den 1. januar 2009.

De gældende regler i sundhedslovens § 37, stk. 1, om aktindsigt i patientjournaler giver patienten adgang til aktindsigt i vedkommendes patientjournal. Adgangen til aktindsigt i patientjournaler omfatter ikke adgang til aktindsigt i en eventuel tilhørende systemteknisk log.

Ligeledes giver de gældende indsichtsregler i persondatalovens § 31, stk. 1, ikke patienten ret til indsigt i den systemtekniske log, idet der alene er tale om en systemmæssig facilitet, som falder uden for persondatalovens behandlingsbegreb.

Efter reglerne om aktindsigt i offentlighedslovens § 4, stk. 1, giver retten til aktindsigt adgang til at blive gjort bekendt med dokumenter, der er oprettet af en forvaltningsmyndighed. Offentlighedsloven giver kun ret til aktindsigt i de dokumenter, der eksisterer i forbindelse med sagen på tidspunktet for begæringens fremsættelse. Myndigheden er derfor ikke efter offentlighedslovens regler om aktindsigt forpligtet til at tilvejebringe oplysninger, som ikke allerede foreligger i sagen. Det indebærer, at borgeren ikke har krav på, at myndigheden udarbejder et dokument indeholdende f.eks. oplysninger fra en systemteknisk log. Hvis myndigheden derimod har udarbejdet et dokument indeholdende oplysninger fra loggen på tidspunktet for anmodningen om aktindsigt, vil dokumentet være omfattet af retten til aktindsigt efter offentlighedslovens regler.

Det bemærkes, at indenrigs- og sundhedsministeren vil følge op på erfaringerne omkring den retlige ramme vedrørende indhentning af elektroniske helbredsoplysninger m.v. og i den forbindelse tillige vil følge op på erfaringerne med patienternes adgang til log-oplysninger. ...”

2.3. Sundhedslovens §§ 42 a og b blev ændret ved lov nr. 605 af 14. juni 2011 (udvidet adgang til offentlige registre og elektroniske patientjournaler m.v.), der trådte i kraft den 1. september 2011. Loven byggede på lovforslag nr. L 171 af 23. marts 2011. I pkt. 2.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget står bl.a. følgende om logning af patientoplysninger og aktindsigt i disse:

”... De offentlige dataansvarlige har endvidere i medfør af § 19 i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning (den såkaldte sikkerhedsbekendtgørelse), pligt til at foretage logning (maskinel registrering) af, hvem der har foretaget opslag i en patients elektroniske patientjournal, samt hvornår opslaget er foretaget. Danske Regioner har i den forbindelse oplyst, at alle regioner i overensstemmelse hermed foretager logning af opslagene på de elektroniske patientjournaler, ligesom det formodes, at stikprøvekontrol er en fast del af regionernes sikkerhedsforanstaltninger, hvilket tillige bekræftes af enkelte af regionernes selvstændige bidrag til den ovennævnte redegørelse, som indenrigs- og sundhedsministeren sendte til Folketingets Sundhedsudvalg den 23. september 2010. Hertil kommer, at patienten ved aktindsigt kan få udleveret oplysninger om, hvem der har indhentet elektroniske helbredsoplysninger om vedkommende. Via funktionen 'min log' på hjemmesiden www.sundhed.dk ved brug af digital signatur eller Nem-ID kan patienten desuden – i det omfang regionerne tilbyder at gøre oplysningerne tilgængelige – efterse, hvem der har foretaget opslag i blandt andet den elektroniske patientjournal samt Den Personlige Elektroniske Medicinprofil.”

2.4. Jeg har forstået det sådan, at funktionen 'min log' på hjemmesiden www.sundhed.dk ikke indeholder en detaljeret log om, hvilke specifikke oplysninger sundhedspersonen har set på. Det fremgår desuden af en tekst på hjemmesiden, at 'min log' ikke kan vise opslag i systemer, der ikke er koblet til www.sundhed.dk, f.eks. en praktiserende læges eget journalsystem eller sygehuses lokale journalsystemer.

Logoplysningerne på hjemmesiden www.sundhed.dk træder således, som jeg har forstået det, ikke i stedet for de logoplysninger, der tænkes på i sundhedslovens § 42 c, stk. 1 og 2.

Jeg beder Sundheds- og Ældreministeriet om i sin udtalelse at af- eller bekræfte min forståelse af dette forhold.

2.5. I pkt. 2.1.3.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 171 står bl.a. følgende om udnyttelse af bemyndigelsen i § 42 c, stk. 2:

"Regeringen har i øvrigt til hensigt at undersøge de økonomiske muligheder for at udnytte bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 1, til at fastsætte nærmere regler om private dataansvarliges pligt til at registrere oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i en patients elektroniske patientjournal, samt om loggens indhold, opbevaring og sletning. Baggrunden herfor er, at det med hensyn til private dataansvarlige inden for sundhedsområdet i praksis alene er private sygehuse, der til Datatilsynet skal foretage anmeldelse af samt søge om tilladelse til behandling af oplysninger om helbredsmaessige forhold, jf. persondatalovens §§ 48-50. Datatilsynet kan derfor alene i forhold til private sygehuse stille et vilkår om logning, hvilket Datatilsynet i praksis har gjort i forbindelse med de tilladelser, Datatilsynet har givet til private sygehuse. Regeringen har tilsvarende til hensigt at undersøge de økonomiske muligheder for at fastsætte nærmere regler om patientens elektroniske adgang til oplysninger hos offentlige og private dataansvarlige om, hvem der har foretaget opslag i patientens elektroniske patientjournal, og på hvilket tidspunkt opslagene er foretaget, jf. sundhedslovens § 42 c, stk. 2."

3. I forbindelse med mine overvejelser om at undersøge den manglende udnyttelse af bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, hæftede jeg mig ved de ovennævnte lovbemærkninger, herunder det, der er anført om, at patienters ret til indsigt i logoplysninger forudsætter, at indsigten kan gennemføres uden uforholdsmæssige omkostninger for de dataansvarlige, og når det systemteknisk er muligt elektronisk at generere og udskrive de pågældende oplysninger på en måde, så oplysningerne uden væsentlig efterfølgende administrativ sagsbehandling kan læses og forstås af patienten. Jeg hæftede mig særligt ved, at det på tidspunktet for lovforslagets fremsættelse blev antaget, at det ville være muligt at fastsætte regler om patienters adgang til logoplysninger senest den 1. januar 2009.

3.1. Jeg konstaterede i forbindelse med mine overvejelser også, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (nu Sundheds- og Ældreministeriet) havde udstedt bekendtgørelse nr. 460 af 8. maj 2014 om adgang til og registrering mv. af lægemiddel- og vaccinationsoplysninger. Bekendtgørelsen ses at være udstedt med hjemmel i flere bestemmelser i sundhedsloven, herunder § 42 c.

Reglerne i bekendtgørelsens kapitel 4 giver borgere ret til indsigt i visse oplysninger om lægemidler og vaccinationer, som er registreret om borgeren selv via www.sundhed.dk. Det følger eksempelvis af bekendtgørelsen, at en

borger har indsigt i oplysninger, der er registreret via www.sundhed.dk, og som "entydigt identificerer sundhedspersoner m.v. ..., som har haft adgang til lægemiddel- og vaccinationsoplysninger, indberettet oplysninger, udstedt en elektronisk recept eller foretaget ekspedition af en recept ..." (bekendtgørelsens § 5, stk. 1, jf. § 4, nr. 3).

Det fremgår også af bekendtgørelsen, at Statens Serum Institut stiller en log til rådighed for bl.a. borgere, og at borgerne i denne log har "indsigt i sundhedspersoners m.v. adgang og indberetninger af lægemiddel- og vaccinationsoplysninger for borgeren." (bekendtgørelsens § 12, stk. 1 og 2).

Bekendtgørelsen ses således ikke at give borgere adgang til oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i deres elektroniske patientjournal, og på hvilket tidspunkt opslagene er foretaget, jf. bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2.

3.2. I forbindelse med mine overvejelser om at indlede en undersøgelse af den manglende udnyttelse af bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, konstaterede jeg også, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse i en nyhed af 3. juni 2014 ("Regeringen vil styrke data- og it-sikkerheden i sundhedsvæsenet") på ministeriets hjemmeside bl.a. havde anført, at ministeriet som led i en ny it-strategi ville højne it-sikkerhedsniveauet bl.a. ved at funktionsadskille administratorrettigheder og gennemgå brugernes adgange til samtlige systemer og alle logninger på særligt følsomme systemer hver 6. måned.

Nyheden indeholdt imidlertid ingen oplysninger om eventuelle tiltag i relation til at fastsætte nærmere regler om patienters adgang til oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i deres elektroniske patientjournal.

3.3 Jeg konstaterede efterfølgende, at ministeren for sundhed og forebyggelse i november 2014 besvarede et spørgsmål fra Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg (spørgsmål nr. 1181 (Alm. del)) om den manglende udnyttelse af bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2.

Spørgsmålet havde følgende ordlyd:

"Ministeren bedes redegøre for, hvorfor bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c vedrørende patienters adgang til log-oplysninger om opslag i den elektroniske patientjournal ikke er udnyttet, så borgere har adgang til aktindsigt i, hvilke personer der har foretaget opslag i deres elektroniske patientjournal. Ministeren bedes desuden redegøre for, hvorvidt ministeren har intentioner om at udnytte bemyndigelsen snarligt?"

Ministeren for sundhed og forebyggelses svar af 3. november 2014 havde bl.a. følgende ordlyd:

"...

Det er vigtigt for mig, at vi værner om fortroligheden i sundhedsvæsenet, således at patienten bevarer tilliden til både den enkelte sundhedsperson og til systemet som sådan. Et naturligt led heri er efter min opfattelse, at patienter dels har adgang til sine egne journaloplysninger, dels kan se, hvilke sundhedspersoner, der har haft adgang til oplysningerne.

For så vidt angår patienternes adgang til egne journaloplysninger har regeringen i det seneste sundhedsudspil "jo før – jo bedre" afsat 300 mio. kr. til bedre inddragelse af patienter og pårørende, der bl.a. skal resultere i tilføjelsen af flere oplysninger hurtigere til den elektroniske patientjournal.

For så vidt angår patienternes adgang til indsigt i den systemtekniske log, bemærkes, at det af bemærkningerne til § 42 c fremgår, at

'Bemyndigelsen vil blive udnyttet, når der er teknisk mulighed herfor uden uforholdsmæssige omkostninger for de dataansvarlige. Det indebærer, at bemyndigelsen først vil blive udnyttet, når det systemteknisk er muligt elektronisk at generere og udskrive de pågældende oplysninger på en måde, så oplysningerne uden væsentlig efterfølgende administrativ sagsbehandling kan læses og forstås af patienten. Det er således en forudsætning, at oplysningerne gives til patienten på en for denne let forståelige måde.'

Jeg kan konstatere, at bemyndigelsen endnu ikke er udmøntet, og jeg vil derfor nu se på, hvordan vi kommer videre med denne sag."

4. På baggrund af de ovennævnte forhold, besluttede jeg ultimo 2014 midlertidigt at indstille mine overvejelser om at undersøge spørgsmålet om den manglende udnyttelse af bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2.

Jeg kan imidlertid nu konstatere, at bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, stadig ikke ses at være udnyttet til at fastsætte regler om borgeres adgang til oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i deres elektroniske patientjournal, og på hvilket tidspunkt opslagene er foretaget.

Ud over de oplysninger, som patienter har ret til efter bekendtgørelse nr. 460 af 8. maj 2014 (og hvad der teknisk er muliggjort via tjenesten 'min log' på hjemmesiden Sundhed.dk), har patienter således stadig ikke ret til indsigt i logoplysninger i deres elektroniske patientjournal.

Jeg beder på denne baggrund Sundheds- og Ældreministeriet om at udtale sig nærmere om baggrunden for, at bemyndigelsen i § 42 c, stk. 2, i sundhedsloven til at udstede regler om borgeres elektroniske adgang til visse logoplysninger om opslag i deres patientjournaler fortsat ikke er udnyttet, og om hvornår ministeriet forventer at udnytte bemyndigelsen i bestemmelsen til at fastsætte sådanne regler.

Med venlig hilsen

Jonas Bering Liisberg
Direktør

Folketingets Ombudsmand

Dato: 24. maj 2016
Enhed: Primær Sundhed, Ældrepoli-
litik og Jura
Sagsbeh.: DEPFRE
Sagsnr.: 1605428
Dok. nr.: 98550

Bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2

Sundheds- og Ældreministeriet har den 19. april 2016 modtaget Folketingets Ombudsmands henvendelse om udmøntningen af bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2.

Sundheds- og Ældreministeriet læser henvendelsen således, at Ombudsmanden anmoder om ministeriets udtalelse om følgende tre forhold:

1. En begrundelse for, hvorfor bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, ikke er udnyttet, og hvornår ministeriet forventer at udnytte bemyndigelsen til at fastsætte sådanne regler om borgeres indsiget i logoplysninger.
2. En be- eller afkræftelse af, om logoplysningerne på sundhed.dk træder i stedet for oplysningerne efter sundhedslovens § 42 c, stk. 1 og 2.
3. En be- eller afkræftelse af, om bekendtgørelse nr. 460 af 8. maj 2014 om adgang til og registrering mv. af lægemiddel- og vaccinationsoplysninger giver borgere adgang til oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i deres elektroniske patientjournal, og på hvilket tidspunkt opslagene er foretaget.

Sundheds- og Ældreministeriets udtalelse

Ad pkt. 1 – udnyttelse af bemyndigelsen i § 42 c, stk. 2.

Følgende fremgår af bemærkningerne¹ til bestemmelsen:

“Bemyndigelsen vil blive udnyttet, når der er teknisk mulighed herfor uden uforholdsmæssige omkostninger for de dataansvarlige. Det indebærer, at bemyndigelsen først vil blive udnyttet, når det systemteknisk er muligt elektronisk at generere og udskrive de pågældende oplysninger på en måde, så oplysningerne uden væsentlig efterfølgende administrativ sagsbehandling kan læses og forstås af patienten. Det er således en forudsætning, at oplysningerne gives til patienten på en for denne let forståelig måde.”

Sundheds- og Ældreministeriet kan oplyse, at ministeriet er opmærksomt på, at bemyndigelsen endnu ikke er fuldt udnyttet, og at ministeriet har dialog med Danske Regioner om de bagvedliggende forudsætninger herfor. Ministeriet rettede således i januar 2015 henvendelse til Danske Regioner med anmodning om en vurdering af sa-

¹ Forslag nr. 11 i tillægsbetænkning til lovforslag L 50 af 25. oktober 2006.

gen. Danske Regioner fandt i den forbindelse, at det fortsat ikke var muligt at give patienterne denne adgang uden uforholdsmæssige omkostninger for de dataansvarlige.

Det er Sundheds- og Ældreministeriets opfattelse, at vurderingen af, hvorvidt udmøntningen af bemyndigelsen kan ske uden uforholdsmæssige omkostninger, forudsætter bidrag fra regionerne, som er dataansvarlige for sygehusenes it-systemer. Sundheds- og Ældreministeriet har således på baggrund af henvendelsen fra Ombudsmanden bedt Danske Regioner om et bidrag og en fornyet vurdering heraf.

Danske Regioner har frist for svar til Sundheds- og Ældreministeriet den 17. juni 2016.

Når Danske Regioners svar foreligger, vil ministeriet svare Ombudsmanden på det rejste spørgsmål.

Ad pkt. 2 – logoplysninger på sundhed.dk

Der spørges, om de logoplysninger, der er tilgængelige for borgere i "min log" på sundhed.dk træder i stedet for de logoplysninger, der tænkes på i sundhedslovens § 42 c, stk. 1 og 2. Der henvises i den forbindelse til, at sundhed.dk ikke indeholder en detaljeret log om, hvilke specifikke oplysninger sundhedspersonen har set på, og at "min log" ikke kan vise opslag i systemer, der ikke er koblet til www.sundhed.dk, f.eks. en praktiserende læges eget journalsystem eller sygehuses lokale journalsystemer.

Det er Sundheds- og Ældreministeriets opfattelse, at borgeres adgang til logoplysninger via "min log", der er etableret på sundhed.dk, ikke erstatter eller træder i stedet for adgangen til logoplysninger efter sundhedslovens 42 c, stk. 1 og 2, men derimod skal ses som et led i bl.a. regionernes og Sundhedsdatastyrelsens forsøg på - delvist og på forhånd - at opfylde betingelserne deri.

Sundheds- og Ældreministeriet kan oplyse, at der på "min log" alene er adgang til logoplysninger på de opslag, der foretages via sundhed.dk, og de systemer, der er forbundet dertil, eksempelvis e-journal og Fælles Medicinkort. Dette betyder, at der ikke er adgang til logoplysninger fra sygehusenes interne systemer, herunder patientjournalsystemer, billeddiagnostiske oplysninger, intern sygehusmedicin m.v.

Endelig kan Sundheds- og Ældreministeriet oplyse, at det efter ministeriets opfattelse ikke vil være et krav, endside teknisk muligt, at stille "en detaljeret log om, hvilke specifikke oplysninger sundhedspersonen har set på" til rådighed for borgeren. Ministeriet bemærker i den forbindelse, at det alene vil være muligt at logge, hvad en sundhedsperson har slået op i, f.eks. et elektronisk journalsystem, men ikke hvilke oplysninger sundhedspersonen konkret har læst i journalen.

Ad pkt. 3 – bekendtgørelse om registrering m.v. af lægemiddel- og vaccinationsoplysninger

Ombudsmanden anfører, at bekendtgørelse nr. 460 af 8. maj 2014 om adgang til og registrering mv. af lægemiddel- og vaccinationsoplysninger ikke ses at give borgere adgang til oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i deres elektroniske patientjournal, og på hvilket tidspunkt opslagene er foretaget.

Sundheds- og Ældreministeriet skal hertil oplyse, at bekendtgørelse om adgang til og registrering mv. af lægemiddel- og vaccinationsoplysninger regulerer registrering og opbevaring af lægemiddel- og vaccinationsoplysninger, samt sundhedspersoners og borgeres adgang dertil. Lægemiddel- og vaccinationsoplysninger udstilles via pro-

grammet Fælles Medicinkort (FMK). Borgere kan få adgang til egne oplysninger i FMK via sundhed.dk.

Sundheds- og Ældreministeriet kan videre oplyse, at sundhedspersoner kan integrere FMK i deres lokale journalsystem og dermed via eget journalsystem få adgang til lægemiddel- og vaccinationsoplysninger. Såfremt FMK ikke integreres i et lokalt journalsystem, kan sundhedspersoner få adgang til FMK via sundhed.dk. Sundheds- og Ældreministeriet skal således gøre opmærksom på, at FMK ikke er et journalsystem.

Ved integration af FMK opnås, at oplysninger om medicin, f.eks. en ordination, overføres til lokalt journalsystem, således at der skabes hensigtsmæssige arbejdsgange, f.eks. for at undgå dobbeltregistrering og dermed risiko for fejl.

§ 4 i bekendtgørelsen angiver, hvilke oplysninger om lægemiddelbehandling og vaccination, som FMK indeholder. Af § 5 fremgår det, at borgere har adgang til egne oplysninger samt oplysninger om eventuelle børn eller personer, som vedkommende er værge for, via sundhed.dk.

I forhold til borgeres indsigt i den systemtekniske log fremgår det af bekendtgørelsens § 12, stk. 1, at Sundhedsdatastyrelsen stiller en log til rådighed for borgere. Af stk. 2 fremgår det, at borgere i loggen efter stk. 1 har indsigt i sundhedspersoners m.v. adgang og indberetning af lægemiddel- og vaccinationsoplysninger. Borgen vil dermed af loggen kunne se, hvilken sundhedsperson som har haft adgang, og dennes ansættelsessted/organisation, samt hvilken handling vedkommende har foretaget, f.eks. orienteret sig i borgerens medicinering, udstedt elektronisk recept eller foretaget receptekspedition (apoteker).

Borgere har således i forhold til lægemiddel- og vaccinationsoplysninger adgang til loggen, men FMK er ikke en journal.

Med venlig hilsen

Frederik Rechenback Enelund

Sundheds- og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

Gammeltorv 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14
Telefonisk henvendelse:
Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

Bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2 (Sundheds- og Ældreministeriets sagsnr. 1605428)

26-05-2016

1. Ved brev af 19. april 2016 bad jeg i medfør af § 17, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand (lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013) Sundheds- og Ældreministeriet om en udtalelse om baggrunden for, at bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, til at udstede regler om borgeres elektroniske adgang til visse logoplysninger om opslag i deres patientjournaler ikke er udnyttet, og om hvornår ministeriet forventer at udnytte bemyndigelsen i bestemmelsen til at fastsætte sådanne regler.

Dok.nr. 16/01703-6/MJG
Bedes oplyst ved henvendelse

Sundheds- og Ældreministeriets har besvaret min henvendelse foreløbigt ved brev af 24. maj 2016.

2. Sundheds- og Ældreministeriet har i sit svar bl.a. oplyst, at ministeriet er opmærksomt på, at bemyndigelsesbestemmelsen endnu ikke er fuldt udnyttet, og ministeriet har i den forbindelse oplyst, at ministeriet har været i dialog med Danske Regioner herom.

Det fremgår af ministeriets svar, at ministeriet rettede henvendelse til Danske Regioner i januar 2015, og at Danske Regioner i den forbindelse vurderede, at det ikke på daværende tidspunkt var muligt at give patienter elektronisk adgang til oplysninger hos offentlige og private dataansvarlige om, hvem der har foretaget opslag i patientens elektroniske patientjournal, og på hvilket tidspunkt opslagene er foretaget, uden uforholdsmæssige omkostninger for de dataansvarlige.

Det fremgår endvidere af Sundheds- og Ældreministeriets svar, at ministeriet på baggrund af min henvendelse af 19. april 2016 på ny har bedt Danske Regioner om bl.a. at foretage en vurdering af, hvorvidt en fuld udnyttelse af bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, kan ske uden uforholdsmæssige omkostninger for de dataansvarlige.

Det fremgår, at Danske Regioner har frist for svar til ministeriet den 17. juni 2016, og at ministeriet – når Danske Regioners bidrag er modtaget – vil udtale sig om det rejste spørgsmål.

3. Sundheds- og Ældreministeriet har i sit foreløbige svar endvidere på min forespørgsel bl.a. oplyst, at det er ministeriets opfattelse, "at borgeres adgang til logoplysninger via 'min log', der er etableret på sundhed.dk, ikke erstatter eller træder i stedet for adgangen til logoplysninger efter sundhedslovens 42 c, stk. 1 og 2, men derimod skal ses som et led i bl.a. regionernes og Sundhedsdatastyrelsens forsøg på – delvist og på forhånd – at opfylde betingelserne deri."

Sundheds- og Ældreministeriet har i den forbindelse bl.a. anført, at der på "min log" alene er adgang til logoplysninger på de opslag, der foretages via sundhed.dk, og de systemer, der er forbundet dertil, eksempelvis e-journal og Fælles Medicinkort, og at dette betyder, at der ikke er adgang til logoplysninger "fra sygehusenes interne systemer, herunder patientjournalssystemer, billeddiagnostiske oplysninger, intern sygehusmedicin m.v."

4. Sundheds- og Ældreministeriet har i sit foreløbige svar endeligt oplyst, at bekendtgørelse nr. 460 af 8. maj 2014 om adgang til og registrering mv. af lægemiddel- og vaccinationsoplysninger regulerer registrering og opbevaring af lægemiddel- og vaccinationsoplysninger, samt sundhedspersoners og borgeres adgang dertil.

Ministeriet har i den forbindelse bl.a. oplyst, at lægemiddel- og vaccinationsoplysninger "udstilles via programmet Fælles Medicinkort (FMK)", og at FMK ikke er en journal eller et journalsystem.

Ministeriet har samtidigt oplyst, at det følger af bekendtgørelsens § 12, stk. 2, at borgere har "indsigt i sundhedspersoners m.v. adgang og indberetning af lægemiddel- og vaccinationsoplysninger."

Jeg har forstået dette sådan, at Sundheds- og Ældreministeriet er enig med mig i min forståelse af, at bekendtgørelse nr. 460 af 8. maj 2014 ikke giver borgere adgang til oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i deres elektroniske patientjournal, og på hvilket tidspunkt opslagene er foretaget, jf. bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2.

5. Jeg har noteret mig det ovenstående, og jeg imødeser Sundheds- og Ældreministeriets kommende udtalelse.

Jeg beder venligst om at modtage udtalelsen **senest den 1. august 2016**.

Med venlig hilsen

Jonas Bering Liisberg
Direktør

Folketingets Ombudsmand

Dato: 8. juli 2016
Enhed: Primær Sundhed, Ældrepoli-
litik og Jura
Sagsbeh.: DEPFRE
Sagsnr.: 1605428
Dok. nr.: 131351

Bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2

Sundheds- og Ældreministeriet vender hermed som meddelt i brev af 20. maj 2016 tilbage med supplerende svar på henvendelsen af 19. april 2016 fra Folketingets Ombudsmands om udmøntningen af bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2.

Sundheds- og Ældreministeriet har siden ministeriets svar til Folketingets Ombudsmand af 20. maj 2016 rettet henvendelse til Danske Regioner med henblik på Danske Regioners vurdering af, hvorvidt udmøntningen af bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, kan ske uden uforholdsmæssige omkostninger.

I e-mail af 15. juni 2016 fremsendte Danske Regioner sin vurdering til Sundheds- og Ældreministeriet. Af e-mailen fremgår følgende:

"I dag har borgerne adgang til at se hvem der har slået op på deres oplysninger i sundhedsjournalen, der er tilgængelig på sundhed.dk.

Danske Regioner har i sin sundhedsdatapolitik "sundhedsdata i spil" en målsætning om at undersøge, om borgerne kan få mulighed for at se, hvem der har haft adgang til deres data i regionernes elektroniske patientjournaler (epj). For at afklare omkostningerne mv er dette et delprojekt under det fællesregionale pejlemærke for informationssikkerhed.

Den indledende analyse pegede på, at der var uforholdsmæssige omkostninger for regionerne, hvis patienterne skulle have adgang til alle log-oplysninger fra sygehusenes it-systemer, der defineres til at udgøre den elektroniske patientjournal. Derfor er der nu igangsat et arbejde, der skal levere et udgangspunkt for et projekt, der vil afdække om der kan vises visse logs fra regionernes EPJ på sundhed.dk inden for en rimelig økonomisk ramme. Grundlaget for dette afklaringsarbejde er ved at blive udarbejdet og planlægges forelagt til godkendelse i styregruppen for pejlemærket for informationssikkerhed i den 8. september 2016. Der vil således på dette tidspunkt forventes en vurdering af, hvorvidt det er muligt at vise logs uden uforholdsmæssige omkostninger. Herefter vil regionerne tage stilling til den videre proces."

Sundheds- og Ældreministeriet forstår svaret fra Danske Regioner således, at regionerne i sin sundhedsdatapolitik "sundhedsdata i spil" arbejder på at realisere muligheden for at give borgere adgang til oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i den elektroniske patientjournal, og at dette er et delprojekt under det fællesregionale pejlemærke for informationssikkerhed.

Sundheds- og Ældreministeriet forstår endvidere svaret således, at Danske Regioners indledende analyser pegede på, at det var forbundet med uforholdsmæssige omkostninger for regionerne, hvis patienterne skulle have adgang til alle log-oplysninger fra sygehusenes it-systemer, der defineres til at udgøre den elektroniske patientjournal, og at der derfor nu er igangsat et nyt arbejde, der skal levere et udgangspunkt for et projekt, der vil afdække, om der kan vises visse logs fra regionernes EPJ på sundhed.dk inden for en rimelig økonomisk ramme.

Grundlaget for dette arbejde er, så vidt ministeriet er orienteret, ved at blive udarbejdet og planlægges forelagt til godkendelse i en styregruppe for pejlemærket for informationsikkerhed den 8. september 2016. På dette tidspunkt forventes en vurdering af, hvorvidt det er muligt at vise logs uden uforholdsmæssige omkostninger.

Det er Sundheds- og Ældreministeriet opfattelse, at det på trods af regionernes nedsatte arbejdsgruppe fortsat er forbundet med betydelig uklarhed, om regionerne inden for den nærmeste fremtid uden uforholdsmæssige omkostninger får etableret systemer, der realiserer muligheden for, at borgere får den tiltænkte indsigtsret. Ministeriet er endvidere opmærksomt på, at det af Danske Regioners svar fremgår, at det undersøges, om der kan vises visse logs og således ikke en fuldstændig adgang for patienten.

På baggrund af svaret fra Danske Regioner har departementschef, Per Okkels, den 6. juli 2016 rettet henvendelse til Danske Regioners direktør, Adam Wolf, med opfordring til, at Danske Regioner finder en løsning inden for en snarlig fremtid. Sundheds- og Ældreministeriet har i samme forbindelse anmodet Danske Regioner om at orientere Sundheds- og Ældreministeriet om, hvordan og hvornår Danske Regioner forventer at kunne præsentere en løsning for, at alle patienter får adgang til oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i EPJ.

Sundheds- og Ældreministeriet skal for god ordens skyld gøre opmærksom på, at Sundhedsplatformen, som implementeres i Region Hovedstaden og Region Sjælland, så vidt ministeriet er orienteret, giver borgeren adgang til den tekniske log. Borgerne i disse regioner vil således i takt med, at sundhedsplatformen implementeres få adgang til de forudsatte oplysninger.

Med venlig hilsen

Frederik Rechenback Enelund

Sundheds- og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

Gammeltorv 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14
Telefonisk henvendelse:
Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

Bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2 (Sundheds- og Ældreministeriets sagsnr. 1605428)

10-08-2016

1. Ved brev af 19. april 2016 bad jeg i medfør af § 17, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand (lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013) Sundheds- og Ældreministeriet om en udtalelse om baggrunden for, at bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, til at udstede regler om borgeres elektroniske adgang til visse logoplysninger om opslag i deres patientjournaler ikke er udnyttet, og om hvornår ministeriet forventer at udnytte bemyndigelsen i bestemmelsen til at fastsætte sådanne regler.

Dok.nr. 16/01703-8/MJG
Bedes oplyst ved henvendelse

Sundheds- og Ældreministeriets besvarede min henvendelse foreløbigt ved brev af 24. maj 2016. Det fremgår bl.a. af ministeriets brev, at ministeriet i januar 2015 rettede henvendelse til Danske Regioner med en anmodning om en vurdering af sagen. Det fremgår også, at Danske Regioner i den forbindelse vurderede, at det ikke var muligt at give patienter den adgang til logoplysninger, som er omfattet af sundhedslovens § 42 c, stk. 2, uden uforholdsmæssige omkostninger for de dataansvarlige.

Det fremgår endvidere af ministeriets brev, at ministeriet på baggrund af min henvendelse havde bedt Danske Regioner om en ny vurdering af, hvorvidt en udnyttelse af bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, kunne ske uden uforholdsmæssige omkostninger for de dataansvarlige, og at ministeriet ville vende tilbage til mig, når ministeriet havde modtaget Danske Regioners svar.

2. Jeg har efterfølgende modtaget Sundheds- og Ældreministeriets udtalelse af 8. juli 2016.

Det fremgår af udtalelsen, at Danske Regioner den 15. juni 2016 har udtalt, at "[d]en indledende analyse pegede på, at der var uforholdsmæssige omkostninger for regionerne, hvis patienterne skulle have adgang til alle log-oplysninger fra sygehusenes it-systemer, der defineres til at udgøre den elektroniske patientjournal."

Jeg har forstået det sådan, at den indledende analyse, som omtales i Danske Regioners udtalelse til ministeriet, er identisk med den vurdering fra 2015, som ministeriet omtalte i sit brev af 24. maj 2016 til mig.

Det fremgår af ministeriets udtalelse af 8. juli 2016, at det "fortsat er forbundet med betydelig uklarhed, om regionerne inden for den nærmeste fremtid uden uforholdsmæssige omkostninger får etableret systemer, der realiserer muligheden for, at borgere får den tiltænkte indsigtsret." Det fremgår endvidere af udtalelsen, at ministeriet har bedt Danske Regioner om bl.a. at orientere ministeriet om, hvordan og hvornår Danske Regioner forventer at kunne præsentere en løsning for, at alle patienter får adgang til oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i den elektroniske patientjournal.

Jeg beder Sundheds- og Ældreministeriet om at redegøre for de nærmere overvejelser i forbindelse med vurderingen fra 2015 af, at det var forbundet med uforholdsmæssige omkostninger for regionerne, hvis patienterne skulle have adgang til alle logoplysninger fra sygehusenes it-systemer.

Jeg beder samtidig om, at ministeriet udtaler sig om, hvorvidt vurderingen stadig er aktuel.

Jeg beder tillige om, at ministeriet – efter modtagelsen af Danske Regioners orientering om det forventede tidspunkt for en løsning – udtaler sig om, hvornår og hvordan ministeriet forventer at udnytte bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, til at udstede regler om borgeres elektroniske adgang til at vise logoplysninger om opslag i deres patientjournaler.

3. Af Sundheds- og Ældreministeriets udtalelse af 8. juli 2016 fremgår det også, at Danske Regioner har igangsat et arbejde, der skal afdække, om der kan vises *visse* logs fra regionernes elektroniske patientjournal på sundhed.dk inden for en rimelig økonomisk ramme.

Jeg har forstået det sådan, at dette arbejde er igangsat på baggrund af vurderingen fra 2015 af, at det var forbundet med uforholdsmæssige omkostninger for regionerne, hvis patienterne skulle have adgang til *alle* log-oplysninger fra sygehusenes it-systemer. Jeg har endvidere forstået det sådan, at det er Danske Regioners forventning, at der den 8. september 2016 foreligger en vurdering af, hvorvidt det er muligt at vise logs uden uforholdsmæssige omkostninger.

Jeg beder om at blive underrettet om denne vurdering.

4. Jeg beder om, at ministeriet svarer mig inden den 1. november 2016.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jonas Bering Liisberg', written in a cursive style.

Jonas Bering Liisberg
Direktør

Folketingets Ombudsmand
Gammeltorv 22
1457 København K

Dato: 28. oktober 2016
Enhed: Primær Sundhed, Ældrepoli-
tik og Jura
Sagsbeh.: DEPFRE
Sagsnr.: 1605428
Dok. nr.: 196713

Bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2

Sundheds- og Ældreministeriet har den 10. august 2016 modtaget henvendelse fra Folketingets Ombudsmand som svar på ministeriets supplerende svar af 8. juli 2016 om udmøntningen af bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2.

I henvendelsen beder Folketingets Ombudsmand Sundheds- og Ældreministeriet om følgende:

1. En redegørelse for Sundheds- og Ældreministeriets overvejelser i forbindelse med vurderingen af omkostningerne i 2015, og om denne vurdering fortsat er gældende.
2. Oplysninger om, hvornår og hvordan Sundheds- og Ældreministeriets forventer at udmønte bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2.
3. Underretning om Danske Regioners vurdering af omkostningerne ved at vise logoplysninger fra EPJ på sundhed.dk

Sundheds- og Ældreministeriets skal indledningsvist oplyse, at ministeriet den 7. oktober 2016 modtog svar fra Danske Regioners direktør, Adam Wolf, på departementschef, Per Okkels, henvendelse til Danske Regioner af 6. juli 2016 om problemstillingen. Der vedlægges kopi af svaret.

Danske Regioner oplyser, at informationssikkerhed og transparens for borgerne indgår som væsentlige elementer i den sundhedsdatapolitik – ”sundheds-data i spil” – som Danske Regioner besluttede i april 2015, og at der derfor er en fokuseret indsats i regionerne for at skabe et højt og ensartet niveau for informationssikkerhed, som også er knyttet til forberedelserne til databeskyttelsesforordningen.

Danske Regioner oplyser derudover, at opgaven i forhold til logoplysninger har vist sig at være omfattende og kompleks, og at det derfor har været nødvendigt at prioritere indsatsen.

Første skridt for Danske Regioner har været at sikre, at alle relevante systemer logges på en ensartet måde. Dette arbejde forventes ifølge det oplyste at være afsluttet i sommeren 2017.

Derefter skal Danske Regioner undersøge mulighederne for, at alle patienter får adgang til oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i deres EPJ. Hertil er der udarbejdet en foranalyse, jf. ministeriets tidligere brev af 8. juli 2016, for et projekt, der skal afklare forudsætningerne for at vise visse logs fra regionernes EPJ på sundhed.dk

inden for en rimelig økonomisk ramme. Danske Regioner oplyser, at analysen blev forelagt og godkendt på styregruppen for informationsikkerhed den 12. september 2016, og at konklusionen i foranalysen er, at der er behov for et yderligere analysearbejde for at klarlægge, hvilke logs der skal vises for at skabe det ønskede overblik for patienten. Et væsentligt element heri bliver at skabe et overblik over de økonomiske konsekvenser.

Danske Regioner oplyser, at opgaven ikke umiddelbart kan løses uden uforholdsmæssige omkostninger for regionerne, og at sagen derfor er blevet drøftet i Danske Regioners bestyrelse den 29. september 2016, hvor bestyrelsen har besluttet at bestille en detaljeret plan for projektet. I denne plan skal de økonomiske konsekvenser ved udmøntningen af sundhedslovens § 42 c, stk. 2, klarlægges, herunder om der er tale om uforholdsmæssige omkostninger for regionerne. Planen forventes fremlagt i april 2017.

Ad 1. Redegørelse for overvejelser i forbindelse med vurderingen af omkostningerne i 2015, og om denne vurdering fortsat er gældende

I henvendelsen beder Folketingets Ombudsmand om, at Sundheds- og Ældreministeriet redegør for de nærmere overvejelser i forbindelse med den vurdering af omkostningerne, der blev foretaget i 2015, som viste, at det var forbundet med uforholdsmæssige omkostninger, hvis patienterne skulle have adgang til logoplysninger fra den elektroniske patientjournal. Folketingets Ombudsmand beder samtidig ministeriet om at oplyse, om denne vurdering fortsat er gældende.

Ministeriet skal hertil bemærke, at det var Danske Regioners vurdering, at det på det tidspunkt (i 2015) var forbundet med uforholdsmæssige omkostninger for regionerne at give borgere adgang til logoplysninger fra sygehusenes interne it-systemer, herunder EPJ.

Ministeriet kan i den forbindelse henvise til Danske Regioners brev af 7. oktober 2016, hvoraf det fremgår, at regionerne vil igangsætte et arbejde med en plan for at give borgere adgang til logoplysninger, herunder de økonomiske konsekvenser heraf.

Ad 2. Oplysninger om, hvornår og hvordan Sundheds- og Ældreministeriets forventer at udmønte bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2

Derudover beder Folketingets Ombudsmand om, at Sundheds- og Ældreministeriet oplyser, hvornår og hvordan ministeriet forventer at udnytte bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, til at udstede regler om borgeres elektroniske adgang til at vise logoplysninger om opslag i deres patientjournaler.

Ministeriet skal indledningsvist bemærke, at borgere via sundhed.dk i dag har adgang til logoplysninger om opslag i en række fællesoffentlige it-systemer, som benyttes på tværs af sundhedsvæsenet, fx når en læge på et sygehus i en region ønsker at tilgå en patients journaloplysninger fra en anden region. Systemerne omfatter bl.a. Sundhedsjournalen og Fælles Medicinkort.

Ministeriet skal desuden henvise til, at det af Danske Regioners brev af 7. oktober 2016 fremgår, at borgere i Region Hovedstaden og Region Sjælland vil få adgang til logoplysninger fra sygehusenes interne it-systemer i takt med, at Sundhedsplatformen implementeres som nyt EPJ-system i de to regioner frem mod udgangen af 2017. Det bemærkes, at de to regioners sygehuse tilsammen dækker ca. 40 pct. af borgerne i Danmark.

Adgangen vil omfatte hele Sundhedsplatformen, som efter ministeriets opfattelse normalt må betegnes som "den elektroniske patientjournal (EPJ)" bl.a. omfattende journalnotater, medicinoplysninger, administrative oplysninger om en patient mv., jf. også pkt. 3 nedenfor.

I forhold til arbejdet med at sikre borgere adgang til log-oplysninger fra de interne it-systemer på hospitalerne i de vstdanske regioner vil ministeriet indlede dialog med Danske Regioner om den plan, som nævnes i Danske Regioners henvendelse af 7. oktober 2016, jf. ovenfor.

I den forbindelse vil ministeriet som svar på Danske Regioners brev af 7. oktober 2016 anmode Danske Regioner om, at ministeriet bliver holdt tæt orienteret om arbejdet med planen, f.eks. ved at ministeriet ved Sundhedsdatastyrelsen får en plads i den gruppe, som får til opgave at udarbejde planen.

Ministeriet vil tillige anmode Danske Regioner om, at det i forbindelse med udarbejdelsen af planen bliver vurderet, om fællesoffentlige it-infrastrukturløsninger, som er etableret i regi af Sundhedsdatastyrelsen, vil kunne hjælpe regionerne til at give borgere i de vstdanske regioner denne adgang.

Såfremt dette vurderes at være tilfældet, vil en deadline for denne adgang eventuelt kunne indgå i forhandlingerne om den regionale økonomiaftale for 2018.

Det bemærkes i den forbindelse, at adgangen vil omhandle de sundhedspersoner, som har tilgået journaloplysninger, men ikke hvilke oplysninger i journalen, de pågældende sundhedspersoner har tilgået.

Ad 3. Underretning om Danske Regioners vurdering af omkostningerne ved at vise logoplysninger fra EPJ på sundhed.dk

Endelig beder Folketingets Ombudsmand om, at Sundheds- og Ældreministeriet underretter Ombudsmanden om Danske Regioners vurdering af omkostningerne ved at vise logs fra patientens elektroniske patientjournal (EPJ) på sundhed.dk i modsætning til alle logoplysninger fra sygehusenes it-systemer.

Ministeriet skal hertil bemærke, at det af Danske Regioners brev af 7. oktober 2016 fremgår, at regionerne vil igangsætte et arbejde med at klarlægge de nærmere økonomiske konsekvenser af at give borgere adgang til logoplysninger i EPJ, jf. ovenfor.

Det er ministeriets opfattelse, at borgeren med adgang til logoplysninger på de systemer, der normalt samlet betegnes som "EPJ", vil være sikret et dækkende billede af, hvilke sundhedspersoner, der internt på sygehusene har haft adgang til vedkommendes journaloplysninger.

Med venlig hilsen

Frederik Rechenback Enelund

07-10-2016

Sag nr. 16/1159

Dokumentnr. 47908/16

Svar på henvendelse om logoplysninger

Kære Per Okkels,

Tak for dit brev om udstilling af log-oplysninger fra sygehusenes it-systemer, hvor du efterspørger, hvordan og hvornår Danske Regioner forventer at kunne præsentere en løsning for, at alle patienter får adgang til oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i EPJ.

Indledningsvis vil jeg understrege, at Danske Regioner ser på sagen med stor alvor. Danske Regioner besluttede sundhedsdatapolitikken ”sundhedsdata i spil” i april 2015. Her er informationssikkerhed og transparens for borgerne væsentlige elementer. Derfor er der en fokuseret indsats i regionerne for at skabe et højt og ensartet niveau for informationssikkerhed, som også er knyttet til forberedelserne til forordningen for persondatabeskyttelse.

Som du også selv er opmærksom på, vil patienterne i Region Hovedstaden og Region Sjælland få adgang til visse log-oplysninger i takt med, at Sundhedsplatformen udbredes i de to regioner.

Opgaven i forhold til logoplysninger har vist sig at være omfattende og kompleks, og det har derfor været nødvendigt at prioritere indsatsen. Det første skridt har været at sikre, at alle relevante systemer logges på en ensartet måde. Dette arbejde forventes at være afsluttet i sommeren 2017.

Det næste skridt er at sikre en systematisk gennemgang af loggen for at kunne finde uretmæssige opslag. Det har vist sig at være en omfattende opgave at gå fra stikprøver og konkrete mistanker til mere systematisk gennemgang af loggen. Derfor udestår der fortsat et arbejde om gennemgang af

Dampfærgevej 22
Postboks 2593
2100 København Ø

T 35 29 81 00
F 35 29 83 00
E regioner@regioner.dk

loggen i regionerne og sikre den nødvendige organisatoriske forankring heraf.

Side 2

Det tredje element er at undersøge mulighederne for, at alle patienter får adgang til oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i deres EPJ. Her er der arbejdet med at konkretisere et realistisk projektoplæg inden for de givne rammer. Der er således udarbejdet en foranalyse for et projekt, der skal afklare forudsætningerne for at vise visse logs fra regionernes EPJ på sundhed.dk inden for en rimelig økonomisk ramme. Denne analyse blev forelagt og godkendt på styregruppen for informationssikkerhed den 12. september 2016.

Konklusionen i foranalysen er, at der er behov for et yderligere analysearbejde for at klarlægge, hvilke logs der skal vises for at skabe det ønskede overblik for patienten. Et væsentligt element heri bliver at skabe et overblik over de økonomiske konsekvenser. Opgaven kan ikke umiddelbart løses uden uforholdsmæssige omkostninger for regionerne.

Sagen er blevet drøftet i Danske Regioners bestyrelse den 29. september 2016, hvor bestyrelsen har besluttet at bestille en detaljeret plan for projektet. I denne plan skal de økonomiske konsekvenser ved udmøntningen af sundhedslovens § 42 c, stk. 2 klarlægges, herunder om der er tale om uforholdsmæssige omkostninger for regionerne. Planen forventes fremlagt i april 2017.

Med venlig hilsen

Adam Wolf

Sundheds- og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

Gammeltorv 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14
Telefonisk henvendelse:
Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

Bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2 (Sundheds- og Ældreministeriets sagsnr. 1605428)

21-12-2016

1. Ved brev af 19. april 2016 bad jeg i medfør af § 17, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand (lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013) Sundheds- og Ældreministeriet om en udtalelse om baggrunden for, at bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, til at udstede regler om borgeres elektroniske adgang til visse logoplysninger om opslag i deres patientjournaler ikke er udnyttet, og om hvornår ministeriet forventer at udnytte bemyndigelsen i bestemmelsen til at fastsætte sådanne regler.

Dok.nr. 16/01703-10/MJG
Bedes oplyst ved henvendelse

Sundheds- og Ældreministeriets besvarede min henvendelse ved breve af 24. maj og 8. juli 2016.

Det fremgår af ministeriets udtalelser bl.a., at Danske Regioner i 2015 havde gennemført en vurdering af, hvorvidt det ville være muligt at udnytte bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, uden uforholdsmæssige omkostninger for de dataansvarlige, og at resultatet af denne vurdering var, at det på daværende tidspunkt ikke var muligt uden sådanne omkostninger. Det fremgår af ministeriets udtalelse af 24. maj 2016, at ministeriet har bedt Danske Regioner om en fornyet vurdering heraf.

Det fremgår endvidere af Sundheds- og Ældreministeriets udtalelse af 8. juli 2016, at det efter ministeriets opfattelse "fortsat er forbundet med betydelig usikkerhed, om regionerne inden for den nærmeste fremtid uden uforholdsmæssige omkostninger får etableret systemer, der realiserer muligheden for, at borgere får den tiltænkte indsigtsret."

Jeg forstod det anførte sådan, at spørgsmålet om, hvornår ministeriet forventer at udnytte bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, ikke kan besvares på nuværende tidspunkt, men forudsætter nærmere undersøgelser.

Det fremgår således også af Sundheds- og Ældreministeriets udtalelse af 8. juli 2016, at ministeriet har bedt Danske Regioner om en orientering om,

hvordan og hvornår Danske Regioner forventer at kunne præsentere en løsning for, at alle patienter får adgang til oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i deres elektroniske patientjournal.

Endelig fremgår det af ministeriets udtalelse af 8. juli 2016, at Danske Regioner har igangsat et arbejde, der skal afdække, om der kan vises *visse* logs fra regionernes elektroniske patientjournal på sundhed.dk inden for en rimelig økonomisk ramme, og at en vurdering heraf forventedes at foreligge den 8. september 2016.

2. På baggrund af Sundheds- og Ældreministeriets udtalelser af 24. maj og 8. juli 2016 bad jeg ved brev af 10. august 2016 ministeriet om at redegøre for de nærmere overvejelser i forbindelse med vurderingen fra 2015 af, at det var forbundet med uforholdsmæssige omkostninger for regionerne, hvis patienterne skulle have adgang til alle logoplysninger fra sygehusenes it-systemer.

Jeg bad samtidig ministeriet om at udtale sig om, hvorvidt denne vurdering fortsat er aktuel.

Derudover bad jeg Sundheds- og Ældreministeriet om – når ministeriet havde modtaget den ovennævnte orientering fra Danske Regioner – at udtale sig om, hvornår og hvordan ministeriet forventer at udnytte bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2.

Endelig bad jeg i mit brev af 10. august 2016 om, at Sundheds- og Ældreministeriet underrettede mig om den vurdering, der efter det oplyste forventedes at foreligge den 8. september 2016, af, hvorvidt det er muligt at vise logs uden uforholdsmæssige omkostninger.

3. Jeg har efterfølgende modtaget Sundheds- og Ældreministeriets brev af 28. oktober 2016, hvori ministeriet har udtalt sig i sagen.

Jeg har forstået ministeriet sådan, at den vurdering, der blev foretaget i 2015, og som viste, at det på daværende tidspunkt var forbundet med uforholdsmæssige omkostninger for de dataansvarlige at realisere den i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, nævnte adgang til logoplysninger, er den seneste konkret foretagne stillingtagen til spørgsmålet.

Det fremgår ikke klart af ministeriets svar af 28. oktober 2016, hvilke overvejelser der blev gjort i forbindelse med vurderingen, eller om den fortsat er aktuel. Jeg har dog på baggrund af ministeriets svar lagt til grund, at spørgsmålet om, hvorvidt vurderingen fortsat er aktuel, kun kan besvares gennem en ny

vurdering af de relevante forhold, og at vurderingen fra 2015 således de facto betragtes som aktuel, indtil en ny vurdering er gennemført.

Det fremgår af Sundheds- og Ældreministeriets udtalelse af 28. oktober 2016, at Danske Regioner vil igangsætte et arbejde med at klarlægge de økonomiske konsekvenser af at give borgere den nævnte adgang til logoplysninger i den elektroniske patientjournal, og at dette arbejde skal munde ud i en plan, som forventes fremlagt i april 2017.

Jeg har endvidere forstået ministeriets udtalelse sådan, at for så vidt angår spørgsmålet om muligheden for at vise *visse* logs, forelå der ikke som forventet den 8. september 2016 en endelig vurdering heraf.

Det fremgår således af ministeriets udtalelse, at der er behov for yderligere analysearbejde for at klarlægge, hvilke logs der skal vises for at skabe det ønskede overblik for patienten, og at et væsentligt element heri bliver at skabe et overblik over de økonomiske konsekvenser.

Endelig fremgår det af Sundheds- og Ældreministeriets udtalelse, at borgere via sundhed.dk i dag har adgang til logoplysninger om opslag i en række fællesoffentlige it-systemer, der bl.a. omfatter Sundhedsjournalen og Fælles Medicinkort.

Det fremgår samtidig, at i takt med implementeringen af Sundhedsplatformen vil borgere få adgang til logoplysninger fra sygehusenes interne it-systemer. Ifølge ministeriets udtalelse vil Sundhedsplatformen blive implementeret "frem mod udgangen af 2017", og den vil da omfatte Region Hovedstaden og Region Sjælland.

4. Jeg beder om, at Sundheds- og Ældreministeriet orienterer mig om indholdet af den ovennævnte plan, som efter det oplyste forventes at foreligge i april 2017.

Det er ikke umiddelbart klart for mig, om det nævnte yderligere analysearbejde vedr. muligheden for at vise *visse* logs vil blive en del af det arbejde, som skal munde ud i den omtalte plan. Hvis det ikke er tilfældet, beder jeg om, at ministeriet orienterer mig om dette forhold særskilt.

Jeg beder samtidig Sundheds- og Ældreministeriet om at udtale sig om, i hvilket omfang den adgang til logoplysninger, som patienter vil få gennem sundhed.dk og Sundhedsplatformen kombineret, vil omfatte de oplysninger, som er nævnt i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, og i givet fald om denne adgang vil kunne træde i stedet for den i § 42 c, stk. 2, påtænkte adgang.

Jeg beder om at modtage Sundheds- og Ældreministeriets samlede udtalelse
senest den 31. maj 2017.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jonas Bering Liisberg', written in a cursive style.

Jonas Bering Liisberg
Direktør

Folketingets Ombudsmand

Dato: 30. juni 2017
Enhed: JURPSYK/SUNDOK
Sagsbeh.: DEPANBK
Sagsnr.: 1605428
Dok. nr.: 281875

Bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2

Sundheds- og Ældreministeriet har den 21. december 2016 modtaget en henvendelse fra Folketingets Ombudsmand som svar på ministeriets supplerende svar af 28. oktober 2016 vedrørende udmøntningen af bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2.

I henvendelsen beder Folketingets Ombudsmand Sundheds- og Ældreministeriet om følgende:

1. Orientering om indholdet af den plan, som Danske Regioner forventer at offentliggøre i april 2017 om arbejdet med at klarlægge de økonomiske konsekvenser af at give borgere adgang til logoplysninger i den elektroniske patientjournal.
2. Orientering om, hvorvidt Danske Regioners analysearbejde vedr. muligheden for at vise visse logs vil blive en del af det arbejde, som skal munde ud i ovennævnte plan.
3. En udtalelse fra Sundheds- og Ældreministeriet om, i hvilket omfang den adgang til logoplysninger, som patienter vil få gennem sundhed.dk og sundhedsplatformen kombineret, vil omfatte de oplysninger, som er nævnt i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, og i givet fald om denne adgang vil kunne træde i stedet for den i § 42 c, stk. 2, påtænkte adgang.

Ad. 1. Orientering om indholdet af Danske Regioners analysearbejde vedr. borgerne adgang til logoplysninger

Regionerne har i samarbejde i regi af Regionernes Sundheds-it (RSI) gennemført en delanalyse af, hvordan logoplysninger fra hospitalernes journalsystemer kan stilles til rådighed for borgerne. Analysen er færdiggjort den 8. maj 2017 og er vedlagt til orientering.

Loganalysen anbefaler, at der arbejdes videre med en model for logopsamling, hvor logdata "skubbes" fra regionernes Elektroniske Patientjournalsystemer (EPJ-systemer) og vises i MinLog og Sundhed.dk. EPJ er valgt, fordi det er regionernes kernesystem. Der er herudover en række øvrige systemer, som det ikke anbefales at vise logs fra, da opgaven vurderes at være for omfattende i forhold til borgerens udbytte. Region Hovedstaden og Region Sjælland har allerede etableret en regional løsning, hvor borgerne gennem Sundhedsplatformen har adgang til logoplysninger. Det anbefales

derfor i loganalysen, at der gennemføres en faseopdelt implementering, hvor Region Hovedstaden og Sjælland senere kan komme på den fælles løsning på sundhed.dk.

Det fremgår af analysen, at alle regioner vurderer, at det er teknisk muligt at levere logdata til MinLog fra de regionale EPJ-løsninger. Regionerne vurderer dog samtidig, at der ligger et væsentligt arbejde i at vise sammenlignelige logoplysninger på en måde, der giver mening for borgeren. Det vurderes endvidere, at der vil være behov for en konkret analyse af, om visse typer af logoplysninger fra eksempelvis retspsykiatrien kan filtreres fra. Dette er endnu ikke blevet analyseret.

Ad 2. Orientering om økonomiaftale for 2018

Sundheds- og Ældreministeriet kan oplyse, at Danske Regioners analysearbejde, herunder analysens anbefaling om, at der er behov for videre konkret analyse, har dannet grundlag for en aftale med regionerne om et videre arbejde for borgervisning af visse logoplysninger i den regionale økonomiaftale for 2018:

Regeringen og Danske Regioner er endvidere enige om at sikre øget transparens om adgang til borgernes sundhedsdata.

Regionerne vil derfor i fremtidige tilpasninger af Elektronisk Patientjournal (EPJ) sikre mulighed for at vise log-oplysninger fra disse digitalt. Det skal nærmere analyseres, hvordan en fællesoffentlig borgervenlig løsning kan stilles til rådighed på sundhed.dk.

Sundheds- og Ældreministeriet vil frem mod efteråret 2017 sammen med Danske Regioner afklare den videre proces for denne analyse og vil orientere Folketingets Ombudsmand om tidsplanen for det aftalte videre arbejde, når denne foreligger.

Ad 3. Vurdering af eksisterende adgang til logoplysninger i forhold til sundhedslovens § 42 c, stk. 2

Ombudsmanden har endvidere anmodet om ministeriets udtalelse om, i hvilket omfang den adgang til logoplysninger, som patienter vil få gennem sundhed.dk og sundhedsplatformen kombineret, vil omfatte de oplysninger, som er nævnt i sundhedslovens § 42 c, stk. 2. Ministeriet kan i den forbindelse oplyse, at borgere i "min log" på sundhed.dk i dag alene har adgang til logoplysninger på de opslag, der foretages via sundhed.dk, og de systemer, der er forbundet hertil, eksempelvis sundhedsjournalen og Fælles Medicinkort. Borgerne har ikke på sundhed.dk adgang til logoplysninger fra sygehusenes interne systemer, herunder patientjournalssystemer, billeddiagnostiske oplysninger, intern sygehusmedicin mv. Den adgang, borgerne har i dag til logoplysninger på Sundhed.dk, omfatter således ikke alle de oplysninger, som er nævnt i sundhedslovens § 42 c, stk. 2.

Ministeriet kan endvidere oplyse, at borgernes adgang til logoplysninger i Sundhedsplatformen omfatter adgang til logoplysninger fra sygehusenes interne it-systemer. Sundhedsplatformen implementeres i etaper og er ifølge tidsplanen fuldt ud implementeret i november 2017 i begge regioner.

Adgangen til logoplysninger i Sundhedsplatformen omfatter hele Sundhedsplatformen, som efter ministeriets opfattelse normalt må betegnes som "den elektroniske patientjournal (EPJ)" bl.a. omfattende journalnotater, medicinoplysninger, administrative oplysninger om en patient mv., ligesom der er adgang til at se på hvilket tidspunkt opslagene er foretaget. Det er således ministeriets opfattelse, at borgeren med adgang til logoplysninger på Sundhedsplatformen vil få adgang til de oplysninger, der er nævnt i § 42 c, stk. 2. Men da Sundhedsplatformen kun dækker Region Sjælland og Region Hovedstaden, vil adgangen til logoplysninger på Sundhedsplatformen efter

ministeriets opfattelse ikke kunne træde i stedet for den i § 42 c, stk. 2, påtænkte adgang til logoplysninger.

Med venlig hilsen

Nanna Skovgaard

Sundheds- og Ældreministeriet
Holbergsgade 6
1057 København K

Gammeltorv 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14
Telefonisk henvendelse:
Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

Bemyndigelsesbestemmelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2 (Sundheds- og Ældreministeriets sagsnr. 1605428)

10-01-2018

1. Ved brev af 19. april 2016 bad jeg i medfør af § 17, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand (lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013) Sundheds- og Ældreministeriet om en udtalelse om baggrunden for, at bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, til at udstede regler om borgeres elektroniske adgang til logoplysninger om opslag i deres patientjournaler ikke er udnyttet, og om, hvornår ministeriet forventer at udnytte bemyndigelsen.

Dok.nr. 16/01703-15/MJG
Bedes oplyst ved henvendelse

Sundheds- og Ældreministeriet besvarede min henvendelse ved breve af 24. maj og 8. juli 2016.

På baggrund af Sundheds- og Ældreministeriets svar bad jeg ved brev af 10. august 2016 ministeriet besvare nogle yderligere spørgsmål i forbindelse med sagen.

Sundheds- og Ældreministeriet oplyste den 28. oktober 2016, at Danske Regioner – i forbindelse med sin undersøgelse af mulighederne for, at alle patienter kunne få adgang til oplysninger om, hvem der har foretaget opslag i deres "EPJ" – havde bestilt "en detaljeret plan for projektet".

Denne plan skulle bl.a. klarlægge de økonomiske konsekvenser ved udmøntning af sundhedslovens § 42 c, stk. 2, herunder om der vil blive tale om uforholdsmæssige omkostninger for regionerne. Ministeriet oplyste, at planen forventedes fremlagt i april 2017.

I forlængelse heraf bad jeg den 21. december 2016 ministeriet om bl.a. at orientere mig om indholdet af den nævnte plan.

2. Jeg har efterfølgende modtaget Sundheds- og Ældreministeriets brev af 30. juni 2017.

I brevet har ministeriet bl.a. orienteret mig om indholdet af en såkaldt log-analyse udarbejdet af Regionernes Sundheds-IT (RSI).

Det er ikke klart for mig, om denne analyse er identisk med den plan, som ministeriet omtalte i sit brev af 28. oktober 2016. Det er heller ikke helt klart for mig, hvad de økonomiske konsekvenser ved udmøntning af sundhedslovens § 42 c, stk. 2, vil være, herunder om der efter ministeriets opfattelse vil være tale om uforholdsmæssige omkostninger for regionerne.

Sundheds- og Ældreministeriet har i sit brev af 30. juni 2017 endvidere oplyst, at for så vidt angår spørgsmålet om muligheden for at give borgerne adgang til visse logs ville ministeriet "frem mod efteråret 2017 sammen med Danske Regioner afklare den videre proces for denne analyse og ... orientere Folketingets Ombudsmand om tidsplanen for det aftalte videre arbejde, når denne foreligger."

Jeg har endnu ikke modtaget nogen orientering om tidsplanen for arbejdet.

3. Jeg må forstå de svar, som jeg hidtil har modtaget fra Sundheds- og Ældreministeriet, sådan, at der endnu ikke foreligger den klarhed over bl.a. de økonomiske forhold, som er nævnt i forarbejderne til sundhedslovens § 42 c, stk. 2, og at det således fortsat er usikkert, hvornår bemyndigelsen i bestemmelsen kan forventes udnyttet.

Dette er efter min foreløbige opfattelse meget u hensigtsmæssigt.

Jeg henviser i den forbindelse særligt til, at det fremgår af tillægsbetænkningen til lovforslag nr. L 50 af 25. oktober 2006, at det ville blive tilstræbt, at den forudsatte klarhed forelå senest ultimo 2008, således at det ville være muligt at fastsætte regler om patienters adgang til log-oplysninger senest den 1. januar 2009.

Inden jeg afslutter min behandling af sagen, vil det efter min opfattelse være hensigtsmæssigt at holde et møde med Sundheds- og Ældreministeriet om sagen.

4. Jeg foreslår et af følgende tidspunkter for mødet, som kan afholdes her i ombudsmandsinstitutionen:

- Torsdag den 22. februar 2018
- Tirsdag den 20. marts 2018

Mødet kan de nævnte dage afholdes i tidsrummet kl. 13:00 – 14:30 eller kl. 14:30 – 16:00.

Mødet kan alternativt afholdes

- Mandag den 26. februar 2018, kl. 10:00 – 11:30.

Herfra vil jeg selv, direktør Louise Vadheim Guldborg, områdechef Lisbeth Adserballe og fuldmægtig Morten Juul Gjermundbo deltage.

Jeg vil overlade det til Sundheds- og Ældreministeriet at afgøre, om det er hensigtsmæssigt, at også andre interessenter – f.eks. Danske Regioner – deltager i mødet.

Jeg beder venligst Sundheds- og Ældreministeriet om – efter eventuel koordinering med f.eks. Danske Regioner – at kontakte min medarbejder Morten Juul Gjermundbo (direkte tlf. 33 43 54 83) med henblik på nærmere at aftale mødedato mv.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen

Skilleark

Dokumentnummer: 16/01703-19

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg
Christiansborg
1240 København K

Gammeltorv 22
DK-1457 København K
Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-14
Telefonisk henvendelse:
Man.-tors. 9-16, fre. 9-15

Patienters manglende adgang til log-oplysninger vedrørende egen patientjournal

19-04-2018

1. Hermed orienterer jeg Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg om et spørgsmål, som jeg har rejst over for Sundheds- og Ældreministeriet om manglende udnyttelse af en bemyndigelse til at fastsætte regler om patienters adgang til elektronisk at kunne efterse log-oplysninger i deres patientjournal.

Dok.nr. 16/01703-20/MJG
Bedes oplyst ved henvendelse

2. Det fremgår af § 42 c, stk. 2, i sundhedsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 191 af 28. februar 2018, at sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om patienters elektroniske adgang til oplysninger hos offentlige og private dataansvarlige om, hvem der har foretaget opslag i deres elektroniske patientjournal, og på hvilket tidspunkt opslagene er foretaget.

+ bilag

Sundhedslovens § 42 c blev indsat ved lov nr. 431 af 8. maj 2007 om ændring af sundhedsloven (it-anvendelse i sundhedsvæsenet og elektroniske helbredsoplysninger), der trådte i kraft den 1. oktober 2007. Loven byggede på lovforslag nr. L 50 af 25. oktober 2006.

Af bemærkningerne til forslag nr. 11 i tillægsbetænkningen til lovforslaget fremgår om den foreslåede § 42 c, stk. 2, bl.a. følgende:

"Til § 42 c, stk. 2.

Ministeren får med bestemmelsen bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om patientens elektroniske adgang til oplysninger hos offentlige og private dataansvarlige om, hvem der har foretaget opslag i patientens elektroniske patientjournal og på hvilket tidspunkt opslagene er foretaget.

...

Bemyndigelsen vil blive udnyttet, når der er teknisk mulighed herfor uden uforholdsmæssige omkostninger for de dataansvarlige. Det indebærer, at bemyndigelsen først vil blive udnyttet, når det systemteknisk er muligt elektronisk at generere og udskrive de pågældende oplysninger på en måde, så oplysningerne uden væsentlig efterfølgende administrativ

sagsbehandling kan læses og forstås af patienten. Det er således en forudsætning, at oplysningerne gives til patienten på en for denne let forståelig måde.

...

Bemyndigelsen til at fastsætte regler om patienters adgang til log-oplysninger vil således blive udnyttet, når der foreligger tilstrækkelig klarhed omkring disse forhold. Det vil blive tilstræbt, at en sådan klarhed foreligger senest ultimo 2008, og at det således vil være muligt at fastsætte regler om patienters adgang til log-oplysninger senest den 1. januar 2009.”

Sundhedslovens §§ 42 a og b blev ændret ved lov nr. 605 af 14. juni 2011 (udvidet adgang til offentlige registre og elektroniske patientjournaler m.v.), der trådte i kraft den 1. september 2011. Loven byggede på lovforslag nr. L 171 af 23. marts 2011.

I pkt. 2.1.3.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget er der bl.a. anført følgende:

”Regeringen har tilsvarende til hensigt at undersøge de økonomiske muligheder for at fastsætte nærmere regler om patientens elektroniske adgang til oplysninger hos offentlige og private dataansvarlige om, hvem der har foretaget opslag i patientens elektroniske patientjournal, og på hvilket tidspunkt opslagene er foretaget, jf. sundhedslovens § 42 c, stk. 2.”

I november 2014 besvarede ministeren for sundhed og forebyggelse et spørgsmål fra Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg (spørgsmål nr. 1181 (Alm. del)) om den manglende udnyttelse af bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2.

Spørgsmålet havde følgende ordlyd:

”Ministeren bedes redegøre for, hvorfor bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c vedrørende patienters adgang til log-oplysninger om opslag i den elektroniske patientjournal ikke er udnyttet, så borgere har adgang til aktindsigt i, hvilke personer der har foretaget opslag i deres elektroniske patientjournal. Ministeren bedes desuden redegøre for, hvorvidt ministeren har intentioner om at udnytte bemyndigelsen snarligt?”

Som led i sin besvarelse konstaterede ministeren, at bemyndigelsen endnu ikke var udmøntet, og at ministeren ”nu [ville] se på, hvordan vi kommer videre med denne sag.”

3. Da bemyndigelsen i sundhedslovens § 42 c, stk. 2, i foråret 2016 stadig ikke var udnyttet, indledte jeg den 19. april 2016 en undersøgelse over for Sundheds- og Ældreministeriet. Jeg bad i den forbindelse ministeriet om at udtale sig om, hvorfor bemyndigelsen endnu ikke var udnyttet, og om, hvornår ministeriet forventede at udnytte den.

Jeg har som led i min undersøgelse modtaget udtalelser af 24. maj, 8. juli og 28. oktober 2016 og af 30. juni 2017 fra Sundheds- og Ældreministeriet, og jeg har den 20. marts 2018 holdt et møde med repræsentanter for ministeriet og for Danske Regioner.

Jeg må på den baggrund konstatere, at bemyndigelsen fortsat ikke er udnyttet som forudsat. Som jeg har forstået det, skyldes det, at det fortsat anses for uafklaret, om der – som forudsat i bestemmelsens forarbejder – er teknisk mulighed for dette uden uforholdsmæssige omkostninger for de dataansvarlige.

Jeg har dog samtidig forstået det sådan, at det via hjemmesiden sundhed.dk er muligt at se visse log-oplysninger, og at det i Region Hovedstaden og Region Sjælland via Sundhedsplatformen er muligt at se, hvem der har foretaget opslag i patientjournalen, for så vidt angår oplysninger fra de offentlige sygehuse.

Der er imidlertid ikke – sådan som det må anses for forudsat i bemyndigelsesbestemmelsen – fastsat regler, der gør det muligt for patienter i hele landet at se, hvem der hos offentlige og private dataansvarlige har foretaget opslag i deres elektroniske patientjournal mv., og på hvilket tidspunkt opslagene er foretaget.

4. Det er min opfattelse, at en fortsættelse af min undersøgelse af sagen ikke vil være egnet til inden for rimelig tid at skabe yderligere klarhed over, hvornår de tekniske og økonomiske forudsætninger for at udnytte bemyndigelsen må anses for opfyldt.

Jeg har derfor i dag indstillet min undersøgelse af Sundheds- og Ældreministeriet.

Jeg tilføjer, at jeg ikke på det foreliggende grundlag kan bedømme, om Sundheds- og Ældreministeriet i den forløbne tid burde have gjort mere for at afklare de nævnte tekniske og økonomiske spørgsmål. På den baggrund udtaler jeg ikke kritik af ministeriet.

Den forudsatte adgang for patienter til elektronisk at kunne efterse log-oplysninger i deres patientjournal må imidlertid efter min opfattelse betegnes som en væsentlig patientrettighed.

Derfor har jeg fundet anledning til at orientere Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg og Folketingets Retsudvalg om den manglende udnyttelse af be-myndigelsesbestemmelsen. Jeg henviser i den forbindelse også til det, som er anført i bestemmelsens forarbejder om, at det oprindeligt var forventningen, at det ville være muligt at fastsætte regler om patienters adgang til at efterse log-oplysningerne i deres patientjournal senest den 1. januar 2009.

5. Jeg vedlægger kopi af min brevveksling med Sundheds- og Ældreministeriet i sagen.

Jeg har sendt en kopi af dette brev med bilag til Folketingets Retsudvalg til orientering.

Der vil blive lagt en nyhed om sagen på min hjemmeside.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen

Kopi til:

Folketingets Retsudvalg
Sundheds- og Ældreministeriet

Bagside

Antal filer:

4
